

তৰ্কবিজ্ঞান আৰু দৰ্শন

উচ্চতৰ মাধ্যমিক প্ৰথম বাৰ্ষিকৰ পাঠ্যপুথি

অসম উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদ

ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম গাঁথনি-২০০৫ৰ আধাৰত

TARKABIGYAN ARU DARSHAN : A textbook on the subject Logic & Philosophy
for H. S. 1st year classes, prepared and prescribed by Assam Higher Secondary
Education Council, and published by Jyoti Prakashan, on behalf of AHSEC.

প্ৰথম প্ৰকাশ : মে', ২০১০

দ্বিতীয় প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০১১

তৃতীয় প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : আগষ্ট, ২০১২

পঞ্চম প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : মে', ২০১৪

ষষ্ঠ প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০১৫

সপ্তম প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০১৬

অষ্টম প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০১৭

নৱম প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : এপ্ৰিল, ২০১৮

দশম প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : এপ্ৰিল, ২০১৯

একাদশ প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০২০

দ্বাদশ প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : আগষ্ট, ২০২১

ত্ৰয়োদশ প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : জুন, ২০২২

চতুৰ্দশ প্ৰকাশ (পুনৰ্মুদ্ৰণ) : মে', ২০২৩

© অসম উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদ, ২০১০

মূল্য : 90.00 টকা

পাঠ মুদ্ৰণ : 70 জি এছ এম

বেটুপাত : 150 জি এছ এম

অসম উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদৰ

সচিবৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত

বামুণীমৈদাম, গুৱাহাটী-৭৮১০২১

মুদ্ৰক : ব্ৰিনয়ন গ্ৰাফিক অফ্‌ছেট,

উদ্যোগ পাম, বামুণীমৈদাম,

গুৱাহাটী-৭৮১০২১

অসম উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদৰ হকে

জ্যোতি প্ৰকাশন, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-১

সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

- ❖ প্ৰকাশকৰ অনুমতি অবিহনে এই প্ৰকাশনৰ যি কোনো অংশৰ ছপা কৰা কাৰ্য অথবা ইলেকট্ৰনিক মাধ্যম, যান্ত্ৰিক মাধ্যম, ফটো প্ৰতিলিপি, ৰেকৰ্ডিং নাইবা আন কোনো উপায়েৰে, পুনঃপ্ৰকাশৰ সহায়ত ইয়াৰ সংগ্ৰহকৰণ অথবা সংবৰ্ধন কৰাটো নিষিদ্ধ।
- ❖ এই কিতাপখনৰ বিক্ৰী এই চুক্তি সাপেক্ষে কৰা হৈছে যে প্ৰকাশকৰ আগতীয়া অনুমতি অবিহনে এই কিতাপখন ইয়াৰ নিজা বেটুপাত 'বাইণ্ডিং'ৰ বাহিৰে অন্য কোনো প্ৰকাৰে ব্যৱসায় কৰা, ধাৰে দিয়া, পুনৰ বিক্ৰী কৰা নাইবা ভাঙালৈ দিব নোৱাৰিব।
- ❖ এই পুথিখনৰ উচিত মূল্য এই পৃষ্ঠাতে ছপা কৰিব লাগিব। ববৰৰ 'ষ্টাম্প', স্ক্ৰিপ্চাৰ মৰা বা অন্য কোনো প্ৰকাৰে অংকিত যিকোনো সংশোধিত মূল্যই অশুদ্ধ হ'ব আৰু বিবেচিত নহ'ব।

ডিটিপি, ছেটিং, ছবি আৰু বেটুপাত

উপানন্দ দাস

পাঠ্যপুথি প্রস্তুতি সমিতি

উপদেষ্টা

- ❖ ড° সৰজু দাস, প্রাক্তন অধ্যাপিকা, সন্দিকৈ ছোৱালী মহাবিদ্যালয়।

সদস্যসকল :

- ❖ ড° যুথিকা দাস, সন্দিকৈ ছোৱালী মহাবিদ্যালয়।
- ❖ সেরিকা দাস, নাৰেংগী আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়।
- ❖ নীলমণি ফুকন, মৰিগাঁও মহাবিদ্যালয়।
- ❖ নৱনিতা ভূঞা ফুকন, গুৰুকুল একাডেমী কনিষ্ঠ মহাবিদ্যালয় (মৰিগাঁও)।
- ❖ ড° নীলিমা গোস্বামী, আৰ্য বিদ্যাপীঠ মহাবিদ্যালয়।
- ❖ ড° মাইনা শৰ্মা, বি বৰুৱা মহাবিদ্যালয়।
- ❖ মোহন চন্দ্ৰ ডেকা, পূব কামৰূপ মহাবিদ্যালয়।
- ❖ ড° প্রণীতা দেৱী, বজালী মহাবিদ্যালয়।
- ❖ বাসন্তী মেধি, কটন মহাবিদ্যালয়।
- ❖ সাগৰিকা গোস্বামী, কটন মহাবিদ্যালয়।
- ❖ মৃদুলা দেৱী চৌধুৰী, উত্তৰ কামৰূপ মহাবিদ্যালয়।
- ❖ মৈত্ৰেয়ী শৰ্মা, পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়।
- ❖ বনজিৎ বৈশ্য, এছ বি এম এছ মহাবিদ্যালয়
- ❖ মণ্টু কুমাৰ দাস, গোৱালপাৰা মহাবিদ্যালয়।

সম্পাদনা

- ❖ বাসন্তী মেধি, কটন মহাবিদ্যালয়।
- ❖ সাগৰিকা গোস্বামী, কটন মহাবিদ্যালয়।

সদস্য সমন্বয়ক

- ❖ ড° গিৰিশ শৰ্মা, মুৰব্বী অধ্যাপক, দৰ্শন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়।

ভূমিকা

জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ সকলো দিশতে যি অভূতপূৰ্ব অগ্ৰগতি হৈছে, তাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত শিক্ষাৰ যিকোনো স্তৰতে পাঠ্যক্ৰম অনতিবিলম্বে পুৰণি আৰু অপ্ৰাসংগিক হৈ পৰিবলৈ বাধ্য। এই ফালৰ পৰা চালে শিক্ষানীতি আৰু পাঠ্যক্ৰম আজিৰ দিনত ঘনাই পৰিৱৰ্তন নকৰিলে আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিকতা সময়ৰ লগত খাপ খুৱাই আগবাঢ়িব নোৱৰাটো স্বাভাৱিক। এই দৃষ্টিভংগীৰ পৰা বিচাৰ কৰি ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত শিক্ষাৰ যি পৰিৱৰ্তন অনা হৈছে, তাৰ লগত সংগতি ৰাখি অসমতো প্ৰয়োজনীয় সালসলনিৰ প্ৰস্তুতি চলিছে।

“তৰ্কবিজ্ঞান আৰু দৰ্শন” পুথিখন তেনে এক প্ৰচেষ্টাৰে এক অংশ। অন্যান্য বিষয়সমূহৰ লগতে বাণিজ্যিক গণিতৰ পাঠ্যক্ৰমো যি নতুন দৃষ্টিভংগী আৰু আধুনিক তত্ত্বৰে সজাই তোলা হৈছে, সেই পাঠ্যক্ৰম সুসংবদ্ধভাৱে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে অধ্যয়ন কৰিব পৰাকৈ এই পুথিখন ৰচনা কৰা হৈছে।

এই পাঠ্যপুথিখন প্ৰস্তুত কৰি দিয়া বাবে আমি পাঠ্যপুথি প্ৰস্তুতি সমিতিৰ সমূহ সদস্য তথা সম্পাদকৰ ওচৰত নথৈ কৃতজ্ঞ। ডিটিপি কৰি দিয়া বাবে উপানন্দ দাসলৈ ধন্যবাদ দিছো। এই কাৰ্যত জড়িত সকলোৰে প্ৰতি কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰিলো। পাঠ্যপুথিৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত উন্নতি কৰিবলৈ বিজ্ঞানৰ পৰা দিহা-পৰামৰ্শ আশা কৰিলো।

আমি আশা কৰোঁ যে পুথিখনে এই বিষয়ৰ শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য্যাবলী সফলভাৱে ৰূপায়ণ কৰিব পাৰিব। ইতি

সচিব

অসম উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদ

বামুণীমৈদাম, গুৱাহাটী- ২১

ভাৰতীয় সংবিধান

প্ৰস্তাৱনা

আমি ভাৰতৰ জনগণে ভাৰতক এখন সাৰ্বভৌম সমাজবাদী ধৰ্মনিৰপেক্ষ লোকতান্ত্ৰিক গণৰাজ্যৰূপে গঠন কৰিবলৈ, তথা ইয়াৰ সকলো নাগৰিকৰ বাবে, সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক ন্যায়, চিন্তা, অভিব্যক্তি, বিশ্বাস, ধৰ্ম আৰু উপাসনাৰ স্বাধীনতা, প্ৰতিষ্ঠা আৰু সুযোগৰ সমতা লাভ কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ সকলোৰে মাজত ব্যক্তিৰ মৰ্যাদা তথা জাতীয় ঐক্য আৰু সংহতি সুনিশ্চিতকাৰী ভাৱে বৃদ্ধি কৰিবলৈ নিষ্ঠা সহকাৰে সংকল্প কৰি— আমাৰ এই সংবিধানসভাত আজি ১৯৪৯ চনৰ নৱেম্বৰ মাহৰ ষষ্ঠবিংশ দিৱসত এই সংবিধান গ্ৰহণ কৰিছো, অধিনিয়মিত কৰিছো আৰু নিজকে অৰ্পণ কৰিছো।

সূচীপত্ৰ

খণ্ড	বিষয়বস্তু	পৃষ্ঠা নং
প্ৰথম খণ্ড	❖ তৰ্কবিজ্ঞান	1-20
দ্বিতীয় খণ্ড	❖ পদ	21-28
	❖ বচন	29-42
	❖ সাধাৰণ বাক্যক বচনলৈ পৰিৱৰ্তন	43-49
	❖ পদৰ ব্যাপ্ততা	50-53
	❖ বচনৰ আধুনিক শ্ৰেণীবিভাজন	54-58
তৃতীয় খণ্ড	❖ অনুমান	59-71
	❖ নিৰপেক্ষ ন্যায়	72-107
চতুৰ্থ খণ্ড	❖ প্ৰতীকাত্মক তৰ্কবিজ্ঞান	108-122
পঞ্চম খণ্ড	❖ দৰ্শন	123-133
ষষ্ঠ খণ্ড	❖ ভাৰতীয় দৰ্শন	134-144
সপ্তম খণ্ড	❖ জ্ঞানৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কীয় তত্ত্ব	145-154
	❖ প্ৰমাণ	155-164
অষ্টম খণ্ড	❖ বাস্তৱবাদ	165-167
	❖ ভাববাদ	168-170